

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het
kwalificatiedossier mbo:

Binnenvaart

Kwalificaties

- » **Matroos binnenvaart**
- » **Schipper binnenvaart**
- » **Kapitein binnenvaart**

Versie

Gewijzigd 2019

Geldig vanaf

01-08-2019

Penvoerder: Sectorkamer mobiliteit, transport, logistiek en maritiem
Gevalideerd door: Sectorkamer mobiliteit, transport, logistiek en maritiem
Op: 07-06-2019

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

<u>Verantwoordingsinformatie</u>	4
<u>1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)</u>	4
<u>2. Examenprofielen</u>	4
<u>3. Arbeidsmarktinformatie</u>	4
<u>4. Trends en ontwikkelingen</u>	4
<u>5. Beroepsvereisten</u>	4
<u>6. Bijzondere vereisten</u>	5
<u>7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen</u>	5
<u>8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs</u>	7
<u>9. Onderhoudsagenda</u>	7
<u>10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie</u>	7
<u>11. Betrokkenen</u>	8
<u>12. Verblijfsduur 4 jarig</u>	8
<u>13. Aanvullende informatie</u>	8
<u>14. Certificaten</u>	8

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepscompetentieprofielen (bcp)

Het kwalificatiedossier Binnenvaart is gebaseerd op de volgende beroepscompetentieprofielen:

- [Gap analyse](#)
- [Analyse dekking werkprocessen kd Binnenvaart en Richtlijn \(EU\) 2017/2397](#)
- [Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart \(Richtlijn 2017/2397/EU\).](#)
- [BCP Kapitein Binnenvaart 19-01-2004](#)
- [BCP Matroos Binnenvaart 19-01-2004](#)
- [BCP Schipper Binnenvaart 19-04-2004](#)

2. Examenprofielen

N.v.t.

3. Arbeidsmarktinformatie

Matroos binnenvaart:

Kans op werk: ruim voldoende

Kans op een leerbaan: ruim voldoende

Schipper binnenvaart:

Kans op werk: voldoende

kans op een leerbaan: ruim voldoende

Kapitein binnenvaart:

Kans op werk: ruim voldoende

Kans op stage: ruim voldoende

Voor meer informatie over Kans op werk en Kans op stage, zie <https://www.s-bb.nl/feiten-en-cijfers>. Sbb actualiseert deze informatie voortdurend.

4. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

De wet- en regelgeving die betrekking heeft op de vaarwegen wordt geharmoniseerd. Daarnaast stelt de overheid meer eisen op het gebied van veiligheid, milieu, kwaliteit en dienstverlening waaraan schepen en bemanningsleden zich moeten houden. Dit heeft zwaardere administratieve lasten voor de Schipper rondvaartboot tot gevolg.

De Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart (2017/2397/EU) is op 17 januari 2018 in werking getreden en moet 17 januari 2022 in de regelgeving van de Europese lidstaten zijn geïmplementeerd.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

De werkzaamheden worden geautomatiseerd. Onder andere komen er machinekamers die volledig vanaf de stuurpositie gecontroleerd en bediend worden. Dit heeft tot gevolg dat het accent van de werkzaamheden van de Schipper rondvaartboot beperkt vaargebied daardoor meer op controle komt te liggen. Er is aandacht voor de verbetering en innovatie van de bouw en uitrusting van de schepen, bijvoorbeeld schonere verbrandingsmotoren, gebruik van nieuwe voortstuwingsconcepten zoals elektrische, aardgas-, hybride- en waterstofmotoren en gebruik van digitale systemen voor algemene communicatie en navigatie. De Schipper rondvaartboot beperkt vaargebied moet met deze nieuwe systemen leren werken, maar het onderhoud ervan zal veelal uitbesteed worden aan externe specialisten.

5. Beroepsvereisten

Onderstaand wordt aangegeven door middel van welke werkprocessen uit het kwalificatiedossier Binnenvaart de Schipper Binnenvaart en de Kapitein Binnenvaart voldoen aan de benodigde kennis en vaardigheden van de wettelijke beroepsvereisten.

De vereisten voor het Groot Vaarbewijs A worden gedekt door de volgende werkprocessen:

B1-K1-W1: Meert/ontmeert en/of koppelt/ontkoppelt het binnenvaartschip

B1-K1-W2: Ankert het Binnenvaartschip

B1-K1-W3: Bestuurt het binnenvaartschip

B1-K1-W5: Maakt het binnenvaartschip reisklaar

B1-K2-W1: Maakt het binnenvaartschip klaar voor het laden en/of lossen

B1-K2-W2: Laadt en lost het binnenvaartschip

B1-K2-W3: Bewaakt de ladingscondities tijdens transport
 B1-K3-W1: Voert algemene onderhoudswerkzaamheden en reparaties uit
 B1-K3-W2: Voert werktuigkundig onderhoud en reparaties uit
 B1-K3-W4: Handelt bij calamiteiten
 P2-K1-W1/P3-K1-W1: Bepaalt de vaarroute op de binnenwateren
 P2-K2-W1/P3-K2-W1: Verzorgt de scheepsadministratie
 P2-K2-W2/P3-K2-W2: Verzorgt de ladingadministratie
 P2-K2-W3/P3-K2-W3: Bewaakt voorraden en bestelt goederen/diensten

De vereisten voor Basiscertificaat Marifonie worden gedekt door de volgende werkprocessen:

B1-K1-W3: Bestuurt het binnenvaartschip
 B1-K3-W4: handelt bij calamiteiten

De vereisten voor het Radarpatent worden gedekt door het volgende werkproces:

B1-K1-W3: Bestuurt het binnenvaartschip

De vereisten voor het diploma Ondernemer in de Binnenvaart worden gedekt door alle werkprocessen in P3-K4: Voert het Ondernemingsbeleid.

Vanaf 17 januari 2022 is de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart (Richtlijn 2017/2397/EU) van kracht. Dat betekent dat schippers en matrozen die na 17 januari 2022 voor het eerst als bemanningslid in de binnenvaart aan het werk gaan, in het bezit moeten zijn van respectievelijk een kwalificatiecertificaat schipper/kapitein of matroos overeenkomstig de Richtlijn. De goedkeuring van opleidingsprogramma's (art. 19) en het monitoren (art. 27) maakt onderdeel uit van het toezichtkader dat nog nader door het ministerie van I&W moet worden uitgewerkt.

In het document 'analyse dekking werkprocessen kd Binnenvaart en Richtlijn (EU) 2017/2397' (zie onder 1) is aangegeven hoe de werkprocessen uit het kwalificatiedossier Binnenvaart corresponderen met competentievereisten uit de Richtlijn.

6. Bijzondere vereisten

Matroos binnenvaart

Nee

Schipper binnenvaart

Nee

Kapitein binnenvaart

Nee

7. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

De matroos binnenvaart komt tijdens het laden en lossen in contact met mensen die geen Nederlands spreken. Hiervoor moet hij in het Engels de taalvaardigheden luisteren, spreken en gesprekken voeren op A1-niveau beheersen en in het Duits de taalvaardigheid gesprekken voeren op A1-niveau beheersen.

De schipper binnenvaart moet voor de maritieme communicatie en het laden en lossen beschikken over alle taalvaardigheden in het Engels en Duits. Met name het goed verstaan van de andere partij is daarbij belangrijk. Daarom moet hij luisteren op niveau B1 beheersen en de andere taalvaardigheden op A2.

De kapitein binnenvaart moet voor de maritieme communicatie, het laden en lossen en het voeren van de onderneming, zoals het verwerven van opdrachten, het promoten van de onderneming en het onderhouden van externe contacten beschikken over taalvaardigheden in het Engels en Duits op niveau B1, met uitzondering van de taalvaardigheid schrijven. Schrijven moet de kapitein binnenvaart voor Engels en Duits op niveau A2 beheersen.

Matroos binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1					
A2					
A1	x		x	x	

Duits					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1					
A2					
A1			x		

Schipper binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x				
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

Duits					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x				
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

Kapitein binnenvaart

Engels					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x	x	x	x	
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

Duits					
	Luisteren	Lezen	Gesprekken voeren	Spreeken	Schrijven
C2					
C1					
B2					
B1	x	x	x	x	
A2	x	x	x	x	x
A1	x	x	x	x	x

8. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

De matroos binnenvaart kan na een aantal jaar ervaring en aanvullende opleidingen doorgroeien naar de functie van schipper binnenvaart. Hij kan daartoe de mbo-opleiding schipper binnenvaart volgen. Tevens kan de matroos binnenvaart zijdelings uitstromen naar functies op de wal, bijvoorbeeld bij haven op- en overslagbedrijven.

De schipper binnenvaart kan na een aanvullende opleiding en bij bewezen competenties doorgroeien naar de functie van kapitein binnenvaart. Hiervoor kan hij de mbo-opleiding kapitein binnenvaart volgen. Daarnaast kan de schipper zijdelings uitstromen naar functies op de wal bij bijvoorbeeld rederijen en de overheid.

De kapitein binnenvaart kan na aanvullende opleiding en bij bewezen competenties doorgroeien naar managementfuncties op de wal in de sectoren transport, haven, logistiek en dienstverlening. Hiervoor kan hij een hbo-opleiding volgen. Binnen het hbo-onderwijs zijn opleidingen op management gebied of logistiek logische vervolgoopleidingen.

9. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Onderhoud en beheer	Onderhouden en beheren van het kwalificatiedossier	SBB	Vanaf het moment van vaststelling door het ministerie van OCW

10. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.
Categorie 2: Nieuwe elementen		Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, bcp's, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen	x	Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Vanaf 17 januari 2022 is de richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de binnenvaart (Richtlijn 2017/2397/EU) van kracht en geïmplementeerd in Nederlandse wet- en regelgeving. Vooruitlopend hierop is aan het kd Binnenvaart één werkproces toegevoegd: 'Assisteert de leiding bij dienstverlening aan passagiers' en zijn in kerntaak 2 bij 'complexiteit' en 'vakkennis en vaardigheden' kleine wijzigingen aangebracht. Hiermee is het kd Binnenvaart dekkend voor de eisen die vanaf 17 januari 2022 conform de Richtlijn

worden gesteld.

ADN is als beroepsvereiste verwijderd.

11. Betrokkenen

Het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2019) is ontwikkeld in opdracht van de sectorkamer Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem (Mtlm) van SBB. Tijdens het ontwikkelproces is dit dossier afgestemd met de branche en het onderwijsveld. Het kwalificatiedossier Binnenvaart (gewijzigd 2019) is gevalideerd door de sectorkamer Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem van SBB op advies van het marktsegment Maritiem.

12. Verblijfsduur 4 jarig

De opleiding Kapitein Binnenvaart heeft goedkeuring gekregen om de opleiding in 4 jaar aan te bieden. Een kortere opleidingsduur is niet haalbaar o.a. vanwege de eisen die gesteld worden aan het aantal vaardagen voor het halen van de vaarbevoegdheid. De Schipper en kapitein Binnenvaart krijgen na behalen van de opleiding dezelfde vaarbevoegdheid. Om aan die eisen van vaarbevoegdheid te kunnen voldoen is een opleidingsduur van 3 jaar nodig.

Naast die vaarbevoegdheid krijgt de Kapitein extra opleiding op het gebied van ondernemerschap, organisatie, management en logistieke kennis en vaardigheden. Tevens noodzakelijke verdieping van internationale wetgeving op hoger niveau en aansluiting op HBO naar gerelateerde opleidingen.

Om dit te kunnen realiseren is meer opleidingstijd nodig en duurt de opleiding tot Kapitein Binnenvaart 4 jaar.

13. Aanvullende informatie

Na de mbo-opleidingen Schipper Binnenvaart en de Kapitein Binnenvaart kan (nog) geen Groot Vaarbewijs A worden afgegeven omdat niet aan het vereiste van de benodigde vaartijd is voldaan. De student kan na het behalen van het diploma Schipper Binnenvaart of Kapitein Binnenvaart echter wel aan de slag en moet dan nog een jaar varen om te voldoen aan de voorwaarden voor het Groot Vaarbewijs A. Vervolgens kan ook het Radarpatent worden afgegeven. Deze constructie is in afstemming met I&M en het onderwijs tot stand gekomen.

Het examen ter verkrijging voor het Groot Vaarbewijs A heeft betrekking op de onderwerpen, genoemd in deel 1 van hoofdstuk A en hoofdstuk C van bijlage II van richtlijn 96/50/EG. Het examenprogramma ter verkrijging van het radarpatent is beschreven in Bijlage D8 van het RSP.

Het Groot Vaarbewijs A, het Radarpatent en de ADN basisverklaring gecombineerd: drogeladingsschepen en tankschepen worden afgegeven door het CBR, het basiscertificaat Marifonie door het Agentschap Telecom.

14. Certificaten

N.v.t.